

Szombathy Zoltán

(ELTE BTK, Orientalisztikai Intézet, Sémi Filológiai és Arab Tanszék, habilitált adjunktus):

Az áttérés mint etnikai kérdés. Vallás és etnikum összefonódása afrikai példák alapján

Fekete-Afrikában több száz év óta erősödő folyamat a népesség áttérése a helyi vallásokról a két nagy világvallásra, az iszlámra és a kereszténységre. Ez a folyamat különösen az elmúlt száz évben, a gyarmati korban és az azt követő évtizedekben vált látványossá, s ma az afrikaiak túlnyomó része vagy az iszlám, vagy a kereszténység követője. Míg a régebbi afrikai vallások általában egy-egy etnikumhoz kötődtek, a két említett világvallás – mint maga a szó is jelzi – egyetemes igénnyel lép föl és (legalábbis a deklarációk szintjén) kifejezetten ellenzi az etnikai identitás összekeverését a vallási kötődéssel. Fekete-Afrikában azonban azt tapasztaljuk, hogy mind az iszlám, mind a kereszténység bizonyos területeken – bár nem mindenütt – automatikusan egy-egy etnikummal kötődik össze, szinte annak „tulajdonává” válik: például aki *kanuri* (Nigéria) vagy *bangwana* (Kongó) vagy *djula* (Elefántcsontpart), az magától értődően muszlim; aki *igbo* (Nigéria) vagy *tigre* (Etiópia), az magától értődően keresztény.

Az előadás azt vizsgálja meg, hogyan állt elő ez a helyzet, s milyen tényezők vezettek ahhoz, hogy egy-egy adott etnikum ezt vagy azt a világvallást vegye át. Az előadás a két világvallás közül az iszlámnak szentel nagyobb figyelmet, de számos példával illusztrálja, hogy az elmondottak jórészt a kereszténységre is érvényesek.